

САНАА ОЛОХ

Х а н ы а т 1931 снл алтынны ыйтан тахсар	ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА		
	№ 152(5508)	1980 снл. Ахсынны 18 күнэ чэппизр	Сыаната 2 харчы

Партийнай тэрилтэлэр бойобуой соруктара

И. П. ЛИСТИКОВ,
ССКП райкомун бастагы секретара.

Оройуоннаабы партийнай тэрилтэлэр бойобуой отчуоттуур-быбардыр ханнаанна партруппалар муньахтарыттан саралаан партийнай конференцияра тиньэ үрдүк деловой табымга, партийнай тэриһэр уонна партийнай-политическай үлэ итэбастарыгар принципиальной капсэтин, критиканы уонна бэйэни критикалааһы кыһын кыһын тэһитин быһымытыгар майгытыгар ытычыллан түмүктэннэ.

Отчуоттар-быбардар партийнай тэрилтэлэр бойобуой дьоруудара, коммунистар айар активисттара үрдээн иһэрин көрдөхтөр. Маннайгы сүһүөх уонна сьахтаары партийнай тэрилтэлэр муньахтарыгар коммунистар 97,9 бырыһааннара, оройуоннаабы XXVI партийнай конференцияра делегаттар бука бары сырыттылар. Отчуотунай дамылааттары дьүүлэһиннэ партийнай муньахтарга сьалдыбыттар 29 бырыһааннара, конференция делегаттарын 11 бырыһааннара тьа өттилэр.

ССКП райкома, партийнай тэрилтэлэр бэйэлэрин үлэлэрин отчуоттар-быбардар түмүктэрин сийилин ырытытыттан, коммунистар критическай этилэлэрин түмэн үрэттиһтэн уонна олоххо киллэриннээн сьалдылар эбээһинэстээхтэр.

Партийнай муньахтарга уонна конференцияра ураты болгомото оройуон экономикатын сүрүн салаатын—тьа хаһаайсыбатын салайыы таһыма өссө да намыһаар, чуолаан, эппиэттээх хаһаайсыбатын салайааччылартан, специалистардан көрдөбүт сьтэтэ суоҕар, толоруу дьэсепининнэтэ мэлтөсөр саамай сопоку уурулуна. Биир үкөсү онтон, дьэтилэр коммунистар, оройуонга сир оҕоһуутун уонна сүөһү иһитинин культурата үрдэтиллэ илик, хаачыстыбанын көрдөрүтүлэр намыһахтар, бородууксуйаны ылыы эрийиллэрин курдук кьайан улаатыннардыллыбат. Тьа хаһаайсыбатын производственай управлениета, совхозтар парткомнара, директордара итинтэн быһаччы түмүктэри оҕостуохтаахтар, производствени салайымы тупсарымга көдүүстээх дьаһаллары ылахтаахтар.

Общественнай сүөһү кьыстыгы тэрэһиннээхтик атаарыы, кьыһынты ыйдарга ылыныыт эбээһэтэлистибалэри халбагы суох толорууну хаачыһыы—уталытыллыбат сорук. Кьыстык ааспыт икки ыйын түмүктэрэ бийигини астынарбаттар. Ууту ыаховой ылымга Карл Маркс аатынан совхозтан ураты үс хаһаайсыба графинтарын толорботулар, ордук улахан кьыччат сүөһүнү толөһүтүүгө Одьулуун, Соловьес, Хатылы отделениелара атыттаран быдан мөлтөхүк үлэлээн иһаллар. Сүһүнүн кьубаан көрүүттэн-харайымыттан оройуонга хойьы-үйэ 227 ынах сүөһү, 16 ылыгы тьуната суөх өлбө, ордук аьбэх сүтүк Карл Маркс уонна Сүбүрүүскай аатынан совхозтарга тадыста. Оттоохтук дьин бүтөйдүн бөдөхсүйөн, совхозтар дьыл баччатыгар дьэри дүлэ, талах, холуу, ө. х. а. эһин аһымыктары софотуоп-

каалабакка өлөрсөлөр. Сорөх фермаларга өһнөөсөр баар комбикорм үчүгөйдик бэлэмнээн сьатиһиллөөт, сүөһүгэ кураанахтык салатыллар. Фермаларга ынах тэрэһүгэ садалаан эрэр. Ол үрдүнэн төрөүөххэ бэлэмнэни адыас мөлтөх. Үгүс хотөһнөргө төрөтөр бөксөлөр суохтөр, термолеткалар уонна биирдиннээн кьеткалар адыһахтөр.

Совхозтар парткомнара, сьахтаары партийнай тэрилтэлэр сүөһү кьыстыгар баар итэбастэри түргэнник түөрэтэр, үүтү уонна привейи ылыыга бэлэтэммөт кирбиһлэри ылыныы бүлгүччү хаачыһыар, бу үлэсэ хаһаайсыбатын салайааччыларга көмөнү уонна көрдөбүтү күүһүрдэр эбээһинэстээхтэр.

Сага пьятилетка бастагы сьылын ыһымытын үчүгөй бэлэмнээх көрсөр тьуһугар кьыһынты агрономическай дьаһаллары сир ахсын толору олохтөүөххэ, сьэмэ бурдуугу уонна хоргуоптуйу көрүүчү-харайымын кичэйиэххэ.

Партийнай муньахтарга уонна оройуоннаабы конференцияра элбэх критическай этин хаачыһыар тэриһтэлэр радьрыстарыгар киирдэ. Райко салаатыта илэһилиннэһини кьилиһиннэ, үүт астырынаа, күһнэтэ наадыһыллар атын табаардарынан харгына суох хаачыһыахтаах, быстарыы хас биирдин түбөлтөтэ тьуатына көрүлээн, сьымы сыана бөриллээн, сьунал дьаһал ылдылан иһиэхтөөх, Оттон олох-дьаһах комбинатын, промкомбинат курдук предривитиелар иһилиһиннэһэ оҕөһү оҕөрүү сьэмэһин улаатыннарар, оҕөһүктар хаачыстыбаларын тупсарар соруктаахтар.

Оройуон тутар тэриһталэрин үлэлэрин салайымы тупсарымыга, бу салаара хөнтүрүөлү күүһүрдүүгө сьнөрдөөх көрдөбүт түрүөрүлуна. «Икутколхозстрой» ТМУ-га, «Якутсельстрой» мехуаастога кэлэр сьы бастагы ыйдарыттан бэйэлэрин үлэлэрин төрдүттэн тупсара тьутохтөүөхтөр—тутууну чуолкайдьык былааннаһыны, дьөнү олохсуйан бастайааннайдьык үлэлэтинни, бырайыак-сметьа докумуоннарын кичэллээхтик оҕөрүүнү уонна халбагы сьуэх тутуһууну, тутар-тангар үлэлэр тэтиһнэрин түргэтэтинни уонна хаачыстыбаларын тупсарымы ситиһиэхтээхтөр. Прорабтар, бригадындьэр үлэлэригэр күһнэтэ салалта, хөнтүрүөл олохтөһүөхтөөх. Кани-тальнай тутуу хаамытыгар, үлэ хаачыстыбатыгар народнай контролердар, комсомольскай прожектористтар, тьулааннаах партийнай тэриһталэр администрация үлэтин хөнтүрүөлдүүр комиссиллара куруутун оройуон көмөлөһүөхтээхтөр.

Райсовет исполкома, тьа хаһаайсыбатын производственай управлениета, парткомнар партийнай конференция тьураадаар сөн тьубаһиннарэн совхозтарга хаһаайсыбатын ыһымаан тутууну бөрдөүктөүөхтөүөт, аналдыах тутуу бригадылэрин тэриһэн үлэлэттиэхтөүөтөр.

Сьибээс ередстволара харгына суох, чуолкайдьык үлэтиһлэрин ситиһинга коммунистар сокуоннай модьуууларын сьибээс уадыыа уонна дьэһинэй-техническай

ПЯТИЛЕТКА — УДАРНАЙ ФИНИШИ!

СЫЛГЫҤЫТТАР СҮБЭЛЭСТИЛЭР

Эрилик Эристини аатынан совхоз сьылгыһыттар бэйэлэрин сүбэ муньахтарыгар өһөн эрэр сьыллаагы үлэлэрин, кьыстык тьуругун тьуһунан сийилик кэлэсттилэр.

Сьылгыһыттар ССКП КК партия XXVI сьыһингэр бырайыагы биир санаанан бийрээттилэр уонна 1981 сьылга хас сүүстүү ийэ бьэиттэх 85-ти кулуну ыларга, улахан сьыгыны 78 бырыһынтан итэһэ суох тьыһнаах итэргэ быһарыннылар.

П. ТАРАСОВ

ДЬУЛУУРДААХ ҮЛЭНИТ

«Чурапчы» совхоз Килэҕиктээһин отделениетин шофера И. Т. Пономарев кьинниги икки сьылга уу таһар массивнага үлэлиэр. Иван Терентьевич 1979 сьылга совхоз механизатордарын куоталаһыларыгар иккис миэстэни ылбыта. Бьыл кини чемпион буолар бадалаах.

И. СКРЯВИН.

КҮННЭ — 135,7 ЦЕНТЕР ҮҮТ

Бэһэһэ оройуон үрдүнэн барыта 135,7 центнер үүт манна. Ол иһигэр Карл Маркс—56,5, Эрилик Эристини—37,6, «Чурапчы»—23,8, Сүбүрүүскай—15,8 центнер үрүм илэни ыллылар.

Иһинэн 1979 снл ахсынны 17 күнүһэһиттэһэр 70,5 центнеринэн элбэх үүт ыпылына.

А. ГОТОВЦЕВА.

РАЙСОВЕТ V СЕССИЯТА

Информационнай иһитиннэри

Бэһэһэ, 1980 снл ахсынны 17 күнүгэр, народнай депутаттар XVII ыһырыһылаах оройуоннаабы Советтарын бэһис сессията буолла.

Сессия маньын болпуростары дьуулааста:

1. Оройуоннаабы Совет исполкомун 1980 снллаагы үлэтин тьуһунан отчуот.
2. 1981 снлга оройуон экономикакай уонна социальная сьайдытын былаанын бырайыага уонна 1980 снллаагы былааны толоруу тьүмүктэра.
3. 1981 снлга оройуон бюджетин бырайыагы уонна 1979 снллаагы бюджет туолуутун тьуһунан.
4. Оройуоннаабы Совет былаанга уонна бюджетка бастайааннай комиссиятын хос дамылаата.
5. Тэрэһин болпуростар.

Райсовет исполкомун 1980 снллаагы үлэтин тьуһунан отчуотунай дамылааты райсовет исполкомун председателэ депутат М. Е. Пермяков оҕордо. Күннээһи бэһис сессия болпуростарга райсовет председателэ депутат П. Г. Кириллик, үһүс болпуростука райсовет исполкомун уикэ отделени сьибээһиссэй депутат М. С. Окочешникова дамылааттаатылар. Райсовет былаанга уонна бюджетка бастайааннай комиссиятын хос дамылаатын ити комиссия председателин солбуйааччы депутат А. П. Парфенова тьуруордо.

Дамылааттары дьуулаһинга тьа этилэр: депутаттар тт. М. И. Белья—Чурапчы сельсоветын исполкомун председатели, П. С. Ноёв—сетовей участка рабочайа, С. И. Сергеев—Эрилик Эристини аатынан совхоз директора, Г. А. Пестерев—олох-дьаһах уонна коммунанай хаһаайсыба производственай управлениетин болуотунуһуктарын бригадындьир, А. А. Чингизова—снбээс уадыын телеграфистага, А. Н. Кириллина—Эрилик Эристини аатынан совхоз ыһыныкыста, М. Г. Мовастирова—промкомбинат рабочайа, Е. М. Макарова—ССКП райкомун секретара, М. С. Толстоухов—Карл Маркс аатынан совхоз сьылгыһыта. Итин тьагы тьа этилэр: тт. И. П. Пономарев—Кьитэнах сельсоветын исполкомун председатели, В. И. Окочешникова—«Урожай» ДСО оройуоннаабы советын председатели, В. А. Макаров—олох-дьаһагы хаачыһыы комбинатын директора, А. Е. Макаров—Соловьес сельсоветын исполкомун председатели.

Сессия оройуоннаабы Совет исполкомун 1980 снллаагы үлэтин ортоном сыаналаата уонна бу болпуростука тьуһуаннаах быһарымын ылына.

Оройуоннаабы Совет 1981 снлга оройуон экономикакай уонна социальная сьайдытын былаанын бырайыагы уонна 1980 снллаагы былаан туолуутун тьүмүктэрин бьэргэттэ.

Сессия 1981 снлга оройуон бюджетин бырайыагы уонна 1979 снллаагы бюджет туолуутун бьэргэттэ.

Райсовет сессията итидэри сэргэ тэрэһин болпуростары көрдө.

Депутат Филиппов А. Е. райсовет исполкомун чилигин уонна исполком иһинэн административнай комиссия председателин эбээһинэстэриттэн бөксөлөннө. Райсовет исполкомун чилигинэн уонна исполком иһинэн административнай комиссия председателинэн депутат Кириллик Петр Гаврильевич быбардына. Иһинэн снбээстээн кини оройуоннаабы Совет промышленоска, тьуууга, транспорга уонна снбээскэ бастайааннай комиссиятын чилигин эбээһинэһиттан бөксөлөннө.

Сессия оройуон Советыгар 5 №-дээх быбардыр уокуруктан депутат Семенов Н. А., 47 №-дээх быбардыр уокуруктан депутат Буринашев Р. Р. уонна 50 №-дээх быбардыр уокуруктан депутат Васильев Н. А. оройуон тас өтүгэр барыттарынан депутатскай эбээһинэстэрин ыһаан толорботторунан снбээстээн бэйэлэрин көрдөһөр сайабылдьанналарын ыһынан кинилэр депутатскай боломуочуйаларын устэргэ быһаарда уонна барыт депутаттар онуларыгар үһэһэ ыйылыбыт уокуруктарга оройуон Советыгар эбик быбардары ыһтарыгар райсовет исполкомун сорудахтаата. Манан райсовет бэһис сессията үлэтин бүтэрдэ.

Анна Михайловна Игнатьева «Чурапчы» совхоз Килэҕиктээһин отделениетыгар «Нам» комсомольскай-иччат ферматыгар ыһыныкыстылар. Кини сүөһүтүнэн үлэлээбитэ бьыл 34 сьыгыгар барда. Ити тьузари төһөлөөт үтү ыһытми ааҕан снлэһикин. Бу күһүргэ көрөр 24 ыһыттан паловоһунан күһнэ 108 кг үтү ыһыт.

Опыттаах ыһыныкыст көргө сьылга ССКП XXVI сьыһин көрсө хас биирдин фирмнай ыһыттан 360 кг үрүм илэни ыһан тьийэргэ снбээстэһиһэ ыһыныкыстылар.

Сннмөккө: А. М. Игнатьева саамай үттээх ыһыкыны кьыта.

П. Окочешников фотота.

Партийнай тэрилтэлэр бойобуой соруктара

(Бүтүүтэ. Иинни 1 стр. көр).

снх салалтаара быһаччы тохоруута ылаалара хаады. Ордук улахан баарыта оройуону сотори радиоллааһынга, телефон линиялара үчүгөйдик үлэтииллэрин хааччылыгыта уурулуохтаах. Совхозтар директордара, атын хаһаайыстыбанын салайааччылар бу дьаһалда республика тубулаанаах органнарын предствителлэрин шетта биһиге ырытан оройуолаабуот дьаһалтары олоххо киллэрбэх тустаахтар.

Хаһаайыстыбанын уонна культурнай тутуу соруктарын быһаарыа, XXVI партийнай конференция уураларын елэххэ киллэрин оройуонга партийнай уонна государственнай делегацияларын бары дьаһалларынан салгыы бөдөрөгөтөрү эрэллээр. Партийнай тэрилтэлэр коммунисттар ССН Устаабын сербобуоларын хаабыга суох туууналарын хааччылар, государственнай былааннары уонна социалистическай абһаэталлестибалары тохорууга салайар кадрдар элбиктэстэрин күтүттүрүк үрдэтэр абһаэтиэстэстэр. Бары үлэ коллективтарыгар деловой быһынынайты, бойо-бойоо үрдүк көрдөбүл олохтобуохтаах. Бу дьаһалда коммунисттар, салайааччылар оройуонга хаһаайыстыбаар да үрдэтииллээхтээх.

Бу күннэргэ оройуон коммунисттара, бырайыактары ССН уочараттаах XXVI съездингэр өрө көтөбүлүүдэхтик балаһыанньага, «1981—1985 сылларга уонна 1990 сылга дьэри кэмгэ ССРС экономикай уонна социальнай сайдыытын сүтүгү туһаайымылара» дьэри ССН КК партия XXVI съездингэр бырайыагы активнайдык, алынымылаллаах дьүүдэллээлэр. Үлэ коллективтара ити кэрэ-балла соботоно кэрэ чопчу смаллаах-соруктаах, үрдүк абһаэталлестибалээх ударнай вах-

таага тураллар, партийнай съезд чопууну 1981 снл бастагы икки ыйга былааннарын бөдбөдүөн иинни тодорорго соруктааналлар. Тыл скрин үлэиттэрин ити патриотическай хамсаайынарын «Суөһү кыстыгыни ситиһинилээхтик атаарар», 1980—1981 сыллардаах кыстык кэмгэр суөһү интнтин бородуукталарын өгөрөн таһаарымын уонна атылалааһын элбэтиһинэрэр иһон суөһү интнтин үлэиттэриин Вүтүн Соютаауи социалистическай куоталааһымыларын тэитэр туһунаа» ССН КК, ССРС Министрлэрин Советын, ЦСКСС уонна ЦСЛСБ БК сага уураахтара өссө көрүлээтилэр.

Партийнай конференция олохтоох Советтар тэрийэр-малсабай үлэлэрин, комсомолга партийнай салаалары тупсарыма, көрүөт үөрдөрүтүтүтэр, културада, доруобуйа-харыстыбылыгар, о. д. а. салааларга туруорбут соруктары олоххо киллэрингэ эннэ чопчу үлэлэр ылаааллара, көдүүстээх дьаһаллар ылаааллара эрийдилэр.

Суөһү агай түмүктэммит отчуоттуур-быбардыыр хамсаайыада коммунисттар критическай этикэлэрэ, ССН райкомун отчуотугар XXVI партийнай конференция ыламын ууралара оройуоннаагы партийнай тэрилтэ үлэтин бойобуой программатынан буолаалар. Партийнай тэрилтэлэр ахсынньыга-тахеуиньыга оройуоннаагы партийнай конференция түмүктөрүн снлини дьүүдэллээр, ССН XXVI съезин көрсө быһаларын тэрийэр уонна иктер үлэлэрин тордүүтүн тупсарар уонна оһон 1980 сылы, өнүө пилетлэни бүүнүүтүн тэрийиинээхтик түмүктэһини, кэлэр пилетлэада ситиһинилээхтик үлэлэригэ бөрөтөрүү ууртууу хааччылар абһаэтиэстэстэр.

СЕЛЬСОВЕТ СЕССИЯТА

1980 снл ахсынньы 16 күнүгэр Чурапчы сельснэй Советын VI сессията буолла. Сессия мааниик Болпуруостары көрдөт.

1. Сельсовет исполкомун 1980 сыллаагы үлэтин отчуота уонна иинни соруктар.
2. 1981 сылга сельсовет бюджетин бырайыагы уонна 1980 сыллаагы бюджети тохоруу туһунан.
3. Тэрээһин болпуруостар.

Сессия барбыт депутаттар оһнуларыгар быһбар-даммыт депутаттар боломуочууларынан бик санаанан биксэргэттэ.

Күннээх бэбээкэ бастагы болпуруоһугар дамылааты сельсовет исполкомун председателэ депутат М. И. Бөһүк оһордо.

Дамылааты дьүүллэһингэ В кайы тыл эттэ. Чурапчы сельсоветын 1981 сыллаагы бюджетин бырайыагы уонна 1980 с. бюджетин тохоруу туһунан дамылааты сельсоветларшай бухгалтерга Антипин

на Ф. С., хос дамылааты плановай-бюджетнай комиссия председателэ депутат Т. С. Посельская оһордулар.

Сессия дьүүллэһиниллэбит болпуруостарга туһаанаах быһаарымылары ыламын.

Сельснэй Совет исполкомун секретара Захарова А. Т. атын үлэсэ барбытынан ити эбээһинээһинтан бөсөлөһүн Исполком секретарынан депутат Макаров Семен Дмитриевич талымынна. Сессия сельсовет исполкомун чилиэннэринэн депутаттары П. П. Дьэховская, И. Р. Барашкова уонна С. Д. Мыларовы быһбардааста.

1980 сылга ССРС Государственной бирэмийэтин лаурааттара

Үлэсэ үлүлүчүлээх снүлэһилэрин, техниканы үрдүү көдүүстээхтик туһанымын, суөһү аһымын өгөрүүгэ прогрессивнай технологиканы олохтообутун иһин Ставропольскай крайга Степановскай оройуонун Калинин аатынан молхобун бирэгэдымиригар В. А. Корнейчука 1980 сылга ССРС Государственной бирэмийэтэ аһаммыта.

Сннкоһа: В. А. Корнейчуну оһуска үөрдээр ымылаа, снри эдэр хорутааччылар кыраайдаагы күрэтэһинилэригэр бастаабыт Людмиланы мытта.

ССТА фотозоһиннаа.

Абыс уонус сылларга Коммунистическай партия бэйэтин экономикай стратегиятын олоххо иллардыны утумнаахтын салгыы ыытыада, өл стратегия үрдүүдүнү смала—общественнай производствө бүүнүүтүн көдүүдүн салгыы үрдэтигэ, үлэ өгөрөн таһаарымын улаатынарымыга, советснэй дьон социальнай уонна үлэсэ активнестарын үүннэригэ алобуран көрүүт олобуун материалнай уонна культурнай таһымын халбака суох өрө көтөбүү. личность дэгиттэр сайдытыгар бастын усулуобуйаны тэрийин.

(ССКП КК БЫРАЙЫАГЫТТАН)

ҮҮНҮҮБҮТ-САЙДЫЫБЫТ ЭРКЭЭЙИЛЭЭХ СУОЛА

ССКП КК Бырайыагы дьүүллэһибит

БИҢИГИ ДЬАЛАНАН ЭППИЭППИТ

Кэлэр пилеткада уонна 1990 сылга дьэри кэмгэ дойдү экономикай, социальнай сайдыытын сүтүгү туһаайымыларын тупһунан ССН КК партия уочараттаах XXVI съездингэр бырайыагы Карл Маркс аатынан совхоз Мугудайдаагы отделениетын бары үлэиттэригэр үрдүк өрө көтөбүлүүнэн көрүстүлэр, агитзоналарынан кизикни дьүүллэстилэр. Биһиги сэрээрибитин ордук Бырайыахка тыл хөһөйөһүбатын кадрдарын элбэти туһунан этилибитэ ылла. Билигин оройуонгө ити болпуруос снтэ быһаарылла илж. Совхозтар сорох отделениеларыгар аһал үөрдээ, опыта суох бирэгэдыкирдэр үлэтиллэр. Ити, биллэн турар, үлэсэ-хамнаска улахан охсуулаада сөөрбөа суох. Кыратын ылан эттэххэ, кинилэр учуот, отчуотунас чааһыгар улаханнык ыарыра-таллар. Ииникитин производствө араас салааларыгар үлэтир ыһчаттарган сүүмэрдээн, совхозтан көмөлөһөн туран, техникунарга үөрдэттэрэн тыл хөһөйөһүбатын орто сүтүөх кадрдарын күөскэ балламыкирбит хаады.

Бырайыакка кэлэр сылларга сүөһүттэн ыпыллар бородууксуйаны элбэти, кини хаачыстыбатын тупсары болпуруостара бик сүтүгү мизэтин ылааллар. Ити үлэни утапыппакка снлигини сабаллахтаахпыт. Биһиги отделениебыт специалисттара уонна ыанньык-сылтара өссө сайынгы ылдарга государствөа туттарыллар үүт хаачыстыбатын тупсарарга оройуонга быһырыл таһаарыттар. Элбэх уонна тэрээһинээх үлэ түмүгэр үүлүүт 85 бырайыагынан бастагы суорталааһынан туттаран эбээтэлистебитини чнэстээхтик тохоруллуут.

муөһү суууууа сүбэ-мөһө бэрилиннэ, график олохтоһонно. Итинни тэгэ уһуотчуктарга ыанньыксылттар сүөһүлэри, кинилэр турар мизэстэлэрин төһө ыраастылылларын тиһигин быспакка хонтурдуулууларыгар соруудахаммыта. Билигин ити үлэ ордук үчүгөйдик Төлөй Дирингэ биригээдэттигэр ытыллар. Манна уһуотчүк консомолка Любовь Попова кыһамнылаах үлэни ойуччу тутен бэлэтир хаады.

Отделение үрдүүн бэйэтинсэ ахсын фермаларга санитарнай күн ытыллар. Ити күн ыанньыксылттар ынахтарын, иһитэриин-көмүостарын олохтоохтук ыраастымыллар.

Ити күннэргэ отделение специалисттара уонна салаалтата хотонорго сылдьан ону бэрэбэркэллэилэр, туох эмэ итэсэ-быһаас буоллааһына тутта тохорторон иһэллэр.

Ииникитин ити үлэ көдүүдүн үрдэтэр, бородууксуйаны өгөрүүнү элбэтиһинэрэр, хаачыстыбатын тупсарар дьүүлүүрдэмыт. Ол биһиги ССН КК Бырайыагар дьааланан эппиэттээһинмитикэм буолар.

А. ПЕРМЯКОВА, зоотехник.

САГА КӨРДӨБҮЛҮНЭН САЛАЙТАРЫАХХА

Партия XXVI съездингэр ССН КК Бырайыагы дьүүллэһиникэм уонна үөрдэтинэн сибээстээн хайа бабарар коллектив бэйэтин үлэтигэр сөптөөх сманабылы бэрнэр, киник соруктары чупкайдыыр, баар итээстэри арылар.

Оройуон кинофинитордара онус пилеткатаагы былааннарын быһыл атырдыах ыйыгар тохорулуттара, билигин үлэтир 26 киноустановкалартан 21-дэрэ бнэс сыллаах кирбинлэрин ылылар.

Ол эрээр итилар кэһи-лэһиникэм киннэнэн хааччылы билигин көрдөбүлгэ эппиэттир днэ этэр ылаады бнэрбэттэр. Билигин туругунан оройуон кэһи-лэһиникэм үс гиммытан бикэ киннэнэн кабыллыбат. Ол бикр Бирчкннэтинэн, холобур, Мырыла, Мурун Тымпыа, та элбэтир.

Бэрэ, Кындал уонна Кыстык Кугда курдук сирдэргэ сөптөөх днэ-уот суобунан ииннэ көрдөрүллүбэтэ буолар.

Үгүс сирдэргэ киноаппаратнайдар техникескэй, баһаарынай уонна санитарнай көрдөбүллэргэ эппиэттээбэттэр. Олус кыраабаастар, тымчылар. Бикр үксүн са иһин киноаппаратуга болдбөдүн ииннэ эргэрингэ, алдыаныта чаастаык тахсар.

Оройуон кинигэр кинотеатр сага днэтин тутуу, бырайыактыыр - смеһнэй документацията баарын, үбэ көрүллэрин үрдүүнэн, бэдэрээтэһээччи суобунан хаһыс да смлын тардылар. Мастерскойга, фильмохранилищеда, прокатнай пуунга аһаллаах днэ эмнэ суох. Киносеть дирекция-

«Маарыкчаан» киноаппарат кыбыллан үлэтир.

Итинни бөдөй итээстэр ССН КК Бырайыагы балаһыанньаларыгар хаады да эппиэттээбэттэр. Ылаахтык ылаааа, сага программнай докумуонга иһиник этиллэр: «Нэһилэһини киннэнэн хааччылымын тупсарарга, киник интэр уонна үөрдэр үлэти кизикни туһанарга. Көстөрүн курдук, Кини Комитет туруорар соруктара днэ-кэлэр. Ону табатык өйдөн оройуонга киноаппарат материалнай-техникескэй базатын сага пилеткаар бөдөрөгүүгэ билигинитин кэскиллээх былаан оһоруллуохтаах уонна утапылыбакка олоххо киллэриилээхтээх.

И. ЕГОРОВ

Вашингтон кутталлаах сорунуулар

Комментарий колонкалара

Бу күнүргэ Брюссельга НАТО советын кыһынгы сессията советскайы утары иригириини күүттээһин уонна өөн дойдутаабы тыһааһыны күүһүрдүү бэлэтинэ барда. Блок салайааччылара, бастатан туран Вашингтон представителялара, советскайы утары дөрбөнөөх хампааньыаа сылтаах быһытынан Польшагаабы собитыалары туһаналлар. Ити представителялар, кинилэр истрингэр АХШ государственнай секретара Маски, Польшага «советскай ороһуу бэлэтинэриини туһунан баһаабырдар айдааны араастаан күүттүү сатаатылар.

Европатаабы быһытыны-

майгыны мирыхсытан көрдөрөгө сорунан уонна Советскай Союһу «агрессивнай санаалаар» буруйдаан туран, Картер администрацията икки сүүрү сылаахы тутуһар.

Бирииниз, бэйэтин НАТО сэйилэнилээх күүстэрин үлүннэрэр арбаа Европатаабы союзтаахтарын байыаннай бюджети сыл ахсын автоматическайдык 3 бырыһыан улаатыннарарга сөбүлөһөргө күһэйэр, ону тэкс арбаа Европатаабы орто ыраахтаһыһар 600-чэкс саага американскай ядернай ракеталары тарбатан туруорар туһу-

нан НАТО быһаарымыларын олоххо киллэриник түргэтээр быллооннарын инини дизайн сыбарытар. Биллэрин курдук, АХШ арбаа Европатаабы сорох куюмуннаахтара ити арбаа Европатаабы хардары охсуу туһааһылар сылааһар кубулуһтар байыан өлөрүүгү тэкс илээх быһаарымы олоххо киллэрэргэ тиэһэйбэтэр.

Иккиһиниз, Польша ис собитыаларынан үлүкүлээннэн уонна советскайы ута-

ры дойбохтору тарбатан туран, Вашингтон ити дойдуга баар социалистическайы утары күүстэри правительствоны утары турарга кигэр, Польшаны Варшавскай дуогабартан, социалистическай дойдулар биригэ добордоһууларыттан төлөрдөн илар туһугар түэриһэй быһыты-майгыны, анархияны үөскэтэргэ дуулуһар.

Ити удаһыннаах уонна кутталлаах санаа Польша

норуотун, социалистическай биригэ добордоһуу атын дойдуларын нуруоттары өттүлэриттан эрэ сорунуулаах харданы илар буолбатах. НАТО сессията көрдөрбүтүн курдук, ити блок бэйэтин дойдуларын кырдыһынан көрөр деятеллэрэ АХШ авантюристическай курсун сэйлиниллэр. Ол курдук, Италия төс дьыһаларын министрэ Э. Колонбо Европатаабы Статус-квоно (а э биллэтин баар балаһыаньаны) оннуан хаалларарга этэ итинэн «Польшага общества социальная-политическай тутулуи уларытарга

сорунар күүстэр удаһыннаах санааларыттан сэрэттэ. Арбаа экономическай ыраахтар уунэ турар усулуобуйаларыгар утарылаһыны Вашингтон байыаннай ороскуоттар эбиния ырдарын союзтаахтарыгар сүктэрэргэ дуулуһуута эмэ көрсөр, оттон Бельгия уонна Голландия саага американскай ядернай ракеталары туруорарга бэйэлэрин территорияларын туран биэрэртэн билигээһинэ дээр ажаастааналлар. Ол эрэри НАТО буолан ааспыт сессията көрдөрбүтүн курдук Вашингтон союзтаахтарыгар ыһааһына күүһүрэр.

В. СЕРОВ,
ССТА ырытааччыта

Оройуонга спорт сайдытын историятыттан

ЫҤЫЛАХТАРТАН САБАЛААН

Оройуонмут тэриллээбиттэн социальная-экономическай уонна культурнай өттүрүн балыскаанньы сайына. Ити кэм устатыгар үлэһиттэр эт-хаан өттүнэн сайдыылара, физкультурнаан уонна спордуан дьарыктаныылара улам маассабай буолан иһэр.

Республика бары атын муһунттарыгар курдук, Саха национальнай бырааһынанньыгар—ыһаахтарга күс быһыт, ат бөсө дьоннор идэтиһэн оонньооһуннэра, күөн көрсүһүүлэрэ оройуонга физкультурнай хамсааһын мөһүнэһи хардытынан буолбута. Ол курдук, илгити улуустарга кинигиник биллибит Прокопий Брыскаев—Бөсө Тараһай түһүгүгэ 70-с халсыһытын 1932 сыллааһы эбиллэһинэ ыһааха эмис сөһүрүт бөһөһү Саввини —Дүйө Уолун кыһаан түмүкээбитэ. Кини убайа Бөсө Ньыыкан өссө улахан күүстээх эрэри, онтукатын икки атахтааха биллэрбэтээ, кини да кытта холоһон көрбөтөһө үһү. Арай, эһэ сохсотугар баттатан баран, ара сүгэн турбута дэнэ кэспиналар эрэ.

Ити курдук оройуон бириг уһулуучу күүстээх кинигэ Семён Карпов—Скэлэр Сэмэн Мыраан суолугар сыппыт сүүнэ улахан таһы көтөһөн илан атын сиргэ ууран оччолорго улаханньык аатырбыта.

Быһыт дьонтон бестыгнэринан Одьулуун кинигэ аатырбыт булчут Михаил Боякинов—Уот Баайыһап бэра биллэр. Кини биригэ Хадаар кулубатын кытта саһылаакка моһкуһэн баран Дьэербанг биэрэгиттан Уруг Күөлгэ (Хадаар нэһилиэгэ) днэри 120 км сиргэ аттаах кинилиин сырсан ыһабыт. Кыһынытыгар бириг ыһааһы кэһэн барбыта үһү.

1932 сылга Чурапчыга республика кини оройуоннарыттан бастаһынан физкультура совета тэриллибитэ. Онон оройуонга физкультурнай-спорттивнай үлэ бириг кинигэн салаллар буолбута.

Оччолорго халсырайга

сымсабайынан Семён Иванов—Бөсө Чампээһип, мастардыһытыгар Иван Попов—Тоик Уйбаан, Михаил Догдонов—Бөсө Догдоноп тэһиһээхтэрин булбат этилэр. Кыһыһыттаран Прокопий Посельская 42 м түспүтэ биллэр. Кини кэһиниттан Гавриил Макаров, Алексей Собанин, Григорий Словцов тилэх уолсон сйоллоро.

Отутус сыллардааха ГТО комплексин туттары маассабай этэ уонна олус үлүһүйэн туран ыраах сирдэргэ хайыһарынан походтары тэһийлэлэр.

1932 с.—Саха АССР 10 сылыгар, 1935 с.—Саха комсомолун 15 сылыгар аһамыт спартакиадалар ыһтыллыбыттар. Олорго Чурапчы хамаандата кыттыбатаа. 1936 с. оройуоннарга райсовет исполкомун отделын быһытынан физкультура уонна спорт комитеттэра тэриллибиттэрэ, физкультурнай-спорттивнай үлэ государственнай салаатаабы ыһтыллыбыта. Нөгүө сылыгар оройуон бастаһы спартакиада та ыһтыллыбыта. Онон маассабай спорттивнай күрэхтэһинилэр тэриллибиттэрэ, оройуон хамаандата сүүмэрдэммитэ. Ити сыл Саха сирин нуруотгарын III спартакиадага буолбута, Онон Якутскай куорат, Орджоникидзевская, Нам, Уус-Алдан, Булуу уонна Чурапчы оройуоннарын хамаандалара кыттыбыттара. Спартакиадага аһыйах кинилээх Чурапчы хамаандата үчүгэй түмүгү көрдөрбөтөһө, ол эрэри онтон физкультурнай үлэ уостан барбатаа.

1939 с. республика хайыһарга маһнайгы чемпионата ыһтыллыбыта. Онон Якутскай, Алдан куораттар, Томмот, Уус-Алдан, Таатта, Чурапчы оройуоннарын спортсменнэра кыттыбыттара. Якутскай, Алдан, Уус-Алдан хайыһардыттара биригтээх мистээһини ылбыттара. Биһигитэй Алексей Картузов сахалартан бириг бастаһынан разрядтаах хайыһардыт буолбута.

Ити сыл республика үрдүнэн 420 эр киһи уонна дьахтар ГТО I ступенын нуорматын толорон значкистар буолбуттара. Чурапчыттан 84 киһи туттаран уолсай түмүккэ столица кэһиниттан иккис биригтээх мистээһин таһыһыппыт. Итинник түмүк Чурапчытаабы педучилище студентэра активнай кыттыны ылбытынан ситиһиллибитэ. Ордук үчүгэйдик Василий Константинов, Роман Кривошапкин, Иннокентий Дьячковская уо. д. а. туттарбыттара.

1941 сыллааха «бүгүн хайыһардыт, сарсын—Советскай Армия байыһа» дэнэ девизтээх республика хайыһарга күрэхтэһинтэ ыһтыллыбыта. Онон Якутскай куорат икки, Өлүөхүмэ, Булуу, Горнай, Орджоникидзевская, Таатта, Чурапчы оройуоннара биригди хамаанданан кыттыбыттара. Күрэхтэһини түмүгүнэн Якутскай I хамаандата бастаһы, Чурапчы иккис, Якутскай II хамаандата үһүс мистээһини ылбыттара.

Биллэрин курдук, 1941 с. сайыныгар сарын буолан спартакиадалар ыһтыллыбатахтара.

Саа-саадах тутан Аһа дойдуларын номускуу барбыт Чурапчы тыһыһыһанан чулуу ыччэттарын ортолоругар аһыйаһа суох спортсменнар бааллара. Кинилэр ортолоругар ворошиловская ыһааччылар Егор Догордунов уонна Георгий Федоров, хайыһардыт Роман Кривошапкин, халсыбайдыт, мастардыһааччы Михаил Догдонов, атаһынан оһиһооччу Гавриил Попов, сахаттан бастаһы ГТО значкиһа Алексей Картузов уо. д. а. бааллара.

Фашизмы кыһыһыга советскай спортсменнар киллэрбит киллэттэра хырата суох. Ол да иһин өссө 1942 с. Швеция бириг хайыһага: «Гитлер сыһыһаларыттан биригдэһэринэн советскай спорт дууһатын уонна күүһүн билбэтэ буоллара» дэнэ суруйбута.

К. ПОСТНИКОВ.

Сценаба — «Дьүкээбил уопшара»

Бу күнүргэ биһиги оройуонмутугар быһырыын Ленинградтаабы эстраднай искусство айар мастерскойугар үөрэммит отучча эдэрээн кыргыттар уонна уолаттар «Дьүкээбил уопшара» дэнэ үһкүүлэри ансамбла илээн гастроллу сүлдэр. Бу Саха государственнай филармониятын иһинэн тэриллибит коллектив бэйэтин айар үлэтин ситиһилээхтик саһалаата...

Ахсынньы 15—16 күннэригэр оройуон кинигин олохтоохторо ансамбль концернин бэрэ кэрэхсээн көрдүлэр. Үһкүүһүттэртэн ордук үчүгэйдик Афанасий Афанасьев, Елена Ноговицина, Галина Тарабукина, Анатолий Антипин уо. д. а. толоруулар биһирэһинэ. «Ньүргүүһүннэр», «Эбээнни үһкүү», «Бухатырдар ооньнуулар» үһкүүлэр дохсун итэһиһи тыһыһынан көрсүһүнүлэр.

Концерта тоһкуһуг Анастасия Кардашевская саха народнай, Валентина Бурнашева эдэр мелодисттар ырыаларын толоруулар биһирэбили иһыллар.

Бу эдэр айар коллективка саага ситиһиллэри баһарабыт.

Синьомка: Е. Ноговицина уонна А. Афанасьев эбээнни үһкүүлэри толоруллар.

П. Оконешников фотота.

● Редакцияба сурук кэллэ АУТОБУС СЫЛДЬАР ЭРЭЭРИ...

Чурапчы—Чакыр маршрутунан автобус сылдыһыта хайыс да сыла. Үлэһит биригтээһин харыстыһар, кыһылланы аччатар олус туһалаах. Ол эрэри...

Автобус Чакыртан сарсыннарда 7 чаас 30 мүнүүтэһэ кэлэн Хадаарынан аһар. Хадаардар ону бөһүөлөктэн тэһиччинэн аһар айан суолугар таһсан күүттэхтэриһэ сатанар. Эһ, ырыһаһ, кырдыһаһ, оһо-уруу Аһ буол—барыаһын баһардахыһа суолга таһыс, ахсынньы—тоһсунньу туһаас тыһыһытыгар аһаһас хаһылаан аһныгар туран күүт. Чакыртан, Хайаһыттан дьон толору буоллаһына, автобус тоһтообокко аһар. Онон халтайга тоһуу, сыһаһастаһы да аһыйаһа суох.

Балаһыанньаны бэрт кыра дьаһалыһан—автобус дэрэһинэ иһинэн киирэн аһар бэрээдэһин олохтоһон—көннөрүөхкэ сөп. Ол тоһо кыаллыбатыһ?

П. ЛУКИН.

Редактор **А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.**

ССКП райкома уонна райсовет исполкома ССКП чилиһэ, кырдыһаһас учуутал **ЗАХАРОВА АНИСЬЯ ГРИГОРЬЕВНА** ыраһан ырыһыттан өлбүтүнэн сибээһтээһин кини кэрэгтэһиргэр, аймаһтарыгар бэйэлэрин кутурбаннарын биллэрэллэр.

Сүбүруускай аһыһан совхоз дирекцията, парткома, профсоюз рабочкома, комсомольскай тэриһтэ, Болтоһо сельсоветын исполкома, нуруот үөрэһириттин отдела, Болтоһо аһыс кылаһаһаһас оскуолатын коллективта, профсоюз райкома ССКП чилиһэ, учуутал **ЗАХАРОВА АНИСЬЯ ГРИГОРЬЕВНА** ыраһан ырыһыттан өлбүтүнэн Бокуюһньук кэрэгтэһиргэр, аймаһтарыгар Дириг кутурбаннарын тэһрдэллэр.

Талтыһар кэрэгини, иһэбит, аймаһыт **ЗАХАРОВА АНИСЬЯ ГРИГОРЬЕВНА** ыраһан ырыһыттан өлбүтүнэн Диригник курутуһан туран, бары билэр дьонноругар иһитинэһэбит.

Кэрэгинэ, оһолоро, аймаһтара.